

- Brukerveiledning -

Fisher 1235-X metalledetektor

med henvisning til bilder i engelsk utgave

1. Innledning

Gratulerer med ditt valg av metalledetektor. Din Fisher 1235-X er et valg for den seriøse nybegynner og bevis på at en god metalledetektor ikke behøver å være komplisert og dyr. Kontrollpanelet er beskjedent, men viktige egenskaper skjuler seg inni din 1235-X: Automatisk tuning og VLF grunnbalansering forenkler betraktelig søket ved at det blir mindre knapper å innstille. 1235-X gjør hva en god metalledetektor skal kunne gjøre – ignorere grunnmineraler og søppel i søk etter verdigjenstander.

Fisher er oppfinnere av metalledektoren og ledende produsent av søkeinstrumenter for metalledeksjon for industri, arbeids og hobby formål. Din 1235-X er et stykke kvalitet som skal kunne gi deg glede i mange år og som kan bygges ut med diverse tilbehør som kan øke ytelsen (se avsnitt om tilleggsutstyr bak).

2. Om Din 1235-X

Din 1235-X er utviklet for å gjøre en ting bra, nemlig å finne gode og dype gjenstander i forsøpelt og mineralisert jordsmonn med minst mulig besvær. Her er noen signifikante grunntrekk:

VLF "slow-motion" diskriminasjon. 1235-X kan finne gjenstander i gull, sølv og kobber samtidig som den forkaster jord mineraler og søppel. I motsetning til tidligere metalledetektorer av "motion" typen behøver du ikke å vippe søkehodet hurtig fram og tilbake over målområdet. Kun en sakte bevegelse er nødvendig for at 1235-X skal kunne se og analysere metallgjenstanden.

VCO Finsøking/Punktlokalisering. Ved å trykke og holde på knappen merket PINPOINT vil finsøkningsmodusen aktiveres og 1235-X kunne angi målet uten at det er nødvendig å bevege søkehodet. Dette gjør det lettere å finne målets midtpunkt slik at gravingen begrenses til et minimum. Fra høyttaleren høres en sterk og høy tone når søkehodet er sentrert over gjenstandens midtpunkt.

Automatisk betjening. Skru den på, og gå. Det kan ikke bli enklere.

Frekvens justering. Den kan forandres fra 5.3 KHz til 5.7 KHz. Dette betyr at du kan eliminere elektriske forstyrrelser fra andre metalledetektorer, høyspent linjer og radio/TV master.

Pulsgate Unipolar Audio Prosessering. Din 1235-X opererer lydløst så du kan høre selv de svakeste signaler fra dype objekter.

Double Derivative kretsløsning. Dette gir utslag med det samme du passerer over målet, og ikke i etterkant som mange andre gjør.

Belte-montering av kontrollhus. 1235-X kan brukes med kontroll huset i beltet .

3. For De Som Ikke Kan Vente...

1235-X er en metalldetektor av automatisk type. Det vil si at den trenger minimalt med justeringer for å fungere. Det er så og si bare å skru på og gå. For de ekstra ivrige har vi derfor denne komprimerte 4-trinns prosedyren.

1. Innstill som følger:

FREQ = 0 (senter frekvensen = 5.5 KHz)

SENS (følsomhet) = 8

DISC = 5 (over slår den ikke ut på spiker, under slår den ikke ut på kork)

2. Deretter er den automatisk innstilt for søking. Men man må huske å holde søkehodet i bevegelse for at detektoren skal kunne analysere og anviser metallgjenstander.

4. Med litt trening går det raskt og lære seg å bruke PINPOINT knappen for å finsøke og bestemme gjenstandens midtpunkt. For å benytte seg av finsøking, flytt søkehodet litt vekk fra utslagsområdet, trykk ned og hold PINPOINT knappen og før den over utslagsområdet igjen.

God Jakt!

4. Kontroller og Funksjoner

1. DISC, Diskriminasjonskontroll. Denne bryteren skrur strømmen på, og fininnstiller 1235-X automatisk for umiddelbar bruk. Alle metallgjenstander vil gi utslag på nivå 0, mens de fleste korker, spiker og mindre jernfragmenter skiller ut på nivå 4. Dersom et høyere nivå enn 5 velges risikerer man å miste mindre kobber, gull og sølv gjenstander. Diskriminasjonskontrollen har ingen effekt når PINPOINT knappen er inntrykket.

2. FREQ, Frekvensbryter. Denne knappen justeres for å eliminere forstyrrelser fra andre metalldetektorer eller andre støykilder i nærheten. Normalt bør den stå i null ved forstyrrelse kan man øke (+) eller senke (-) frekvensen litt. Ikke overdriv, da du kan miste noe av dybde følsomheten i jord med høy grunnmineralisering.

3. SENS, Følsomhetskontrollen settes vanligvis i høyeste posisjon – 10. Høyere følsomhet gir utslag på dypere liggende objekter, men man kan også oppleve en økning i falske utslag i jord med høy grunnmineralisering og/eller mye søppel. Knappen har en egen posisjon for batteri testing. Høy lyd betyr friskt batteri, svak lyd svakt batteri, og ingen lyd betyr at det er på høy tid å skifte.

4. Hodetelefoner. De fleste stereo og mono hodetelefoner som har en 1/4" plugg kan brukes. Bruker du hodetelefoner med valgbar stereo/mono, velg stereo. Fishers egne hodetelefoner (Best.nr: 972095) anbefales for optimalt resultat.

5. PINPOINT, Finsøkingsknappen. I enkelte tilfeller kan du få utslag fra andre metalldetektorer i PINPOINT modus men ikke i vanlig søke modus. Slipp da PINPOINT knappen og sett FREQ knappen til en annen justering som ikke gir forstyrrelser. Ikke juster FREQ knappen når PINPOINT knappen er nedtrykket.

5. Diskriminering

Ved å justere DISC kontrollen kan du stille inn 1235-X til å forkaste/diskriminere metallisk søppel som korker, spikre og sølvpapir. En gjenstands diskriminasjons-punkt er den minste settingen som gir avvisning. Diskriminasjons-punktet til en gjenstand bestemmes av en rekke faktorer: Størrelse, form, dybde, type av metall og grunnens mineralisering.

1. Spre noen metallgjenstander på bakken 30-40 cm fra hverandre. En brus kork, sølvpapir-bit, en spiker, og forskjellige mynter og ringer.

2. Sett DISC til 0

3. Hold søkehodet 6-8 cm over og parallelt med bakken. Før den sakte over gjenstandene og merk den klare og tydelige utslaget over hver av gjenstandene. Husk at 1235-X er en metalldetektor av "motion" typen, dvs. at søkehodet må være i bevegelse i forhold til en metallgjenstand for at detektoren skal kunne registrere denne.

4. Øk DISC til 3 og prøv metalldetektoren over alle gjenstandene igjen. Repeter prosessen med gradvis økende innstilling av DISC (økende diskriminasjon) helt opp til 10. Du vil merke at etter som du øker diskriminasjonen så vil flere og flere av gjenstandene avvises av 1235-X. Lydutslaget blir "brukket" og statisk eller det kan rett og slett forsvinne helt. Merk deg de forskjellige gjenstandenes diskriminasjons-punkt.

5. Større søppelgjenstander slik som en ølboks eller et malinglokk vil ikke forkastes uansett hva du gjør. Med litt trening derimot, er det ingen sak å høre forskjellen på en slik stor gjenstand og en gjenstand på størrelse med en mynt.

6. Figur 5 viser sammenhengen mellom utslag og forskjellige nivåer av diskriminering, eller DISC. Valg av diskrimineringsnivå er alltid en balansegang mellom avvisning av så mye søppel som mulig samtidig som detektoren skal gi positiv respons på så mange verdigjenstander som mulig. For norske forhold med de norske mynter og den mineralisering man normalt finner i jorden her anbefaler vi et nivå mellom 4 og 6 som mest effektivt for generelle søk etter verdigjenstander. En høyere innstilling enn 6 kan resultere i at endel av de små koppernikkel myntene som de nyere krone-myntene og lavere blir forkastet. En lavere innstilling enn 4 vil resultere i en økning av utsalg på søppel som spikre, korker og sølvpapir. Rene sølv og kopper gjenstander og mynter har typisk meget høye diskriminasjons-punkt, mens tynne gullringer ofte kan falle ut ved høy diskriminering. Det er også viktig å merke seg at med økende diskriminering synker dybderekkevidden til metalldetektoren.

6. Søk og Teknikk

En god søke-teknikk er viktig om du vil utnytte din metalldetektor til det maksimale.

1. 1235-X har 2 søke moduser. Den diskriminerende "motion" modus kommer på automatisk når du skruer på og den trenger bevegelse for å kunne "se" og analysere metallgjenstander. PINPOINT/Finsøkingsmodusen trer i kraft når PINPOINT knappen trykkes inn.

2. Sett FREQ knappen til 0.

3. Still inn følsomheten med SENS knappen. Med erfaring vil du finne ut hva denne skal stå på. men begynn med 8. Skru ned følsomheten for å redusere falske signaler ved høy grunnmineralisering, forstyrrelser forårsaket av høyspentledninger, radio stasjoner osv og som ikke lar seg eliminere av FREQ justeringer. Skru den opp hvis du vil oppdage små og dype gjenstander og samtidig kan godta en økning i falske signaler.

4. Still inn DISC for ønsket diskriminasjon. I områder med lite søppel kan man starte på 2. Da vil 1235-X oppdage alle metallobjekter innen dens rekkevidde, og du kan øke diskriminasjonen for ytterligere identifikasjon. I områder med mye søppel, kan det være en fordel å ha den innstilt på 5-6 for å slippe å grave fram korker og spiker. Vær obs på at jo høyere diskriminasjon som brukes, desto kortere rekkevidde får metalledektoren.

5. Sving søkehodet i rolig og jevn bevegelse. Husk at i vanlig søke modus (i motsetning til finsøkingsmodus) trengs bevegelse av søkehodet for at detektoren skal gi utslag.

6. Hold søkehodet parallelt med bakken og så nær som praktisk mulig (figur 6). Dette er viktig for maksimum område og dybde virkning. Hvis du er på en plen, kan du godt la søkehodet subbe i graset.

7. La sveipene dine overlappes med ca. 50%. Du bør ikke avansere mer enn 5-8 cm. for hver gang dy svinger søkehodet. Dype gjenstander som er akkurat innenfor rekkevidden til detektoren vil kun gi signal dersom midten av søkehodet passerer rett over gjenstanden. Derfor er det viktig med overlapping.

8. Søk metodisk etter ett semisirkulært mønster (figur 7). Følg nøye med hvor du har søkt og hvor du skal søke.

9. Bruk den tiden du trenger. Noe som også er viktig er at hvis du går for fort får du ikke overlappet søkene dine og du kan gå glipp av mye. Hvis du beveger søkehodet for fort, mister du også følsomhet og detektoren kan overse gjenstander som ligger dypt.

10. Figur 8 viser søkehodets deteksjonsområde og hvordan den blir påvirket av forskjellige forhold som sveipehastighet, diskriminasjonsnivå og jordas mineralisering.

Situasjon 1. Minimum rekkevidde, lite deteksjonsområde

Årsaker:

- a. Veldig lav eller veldig rask sveipehastighet.
- b. Diskriminasjon satt til 10.
- c. Høy grunnmineralisering.

Situasjon 2. God rekkevidde, moderat deteksjonsområde

Årsaker:

- a. Moderat sveipehastighet.
- b. Diskriminasjon satt til 5.
- c. Moderat grunnmineralisering.

Situasjon 3. Maksimal rekkevidde, maksimal deteksjonsområde

Årsaker:

- a. Moderat sveipehastighet.
- b. Diskriminasjon satt til 0.
- c. Ikke-mineralisert-grunn.

Situasjon 4. Ikke-registrert gjenstand

Årsak: Mange metallobjekter innenfor rekkevidden til detektoren kan bli oversett fordi bruker ikke overlapper sine sveip og gjenstanden havner utenfor deteksjonsområdet.

MERK: Dybderekkenvidden er også påvirket av størrelsen, formen og konduktiviteten til gjenstanden såvel som den valgte følsomheten.

7. Finsøking (PINPOINT)

Denne modusen krever ingen bevegelse. I normalt jordsmonn er den enda mer følsom enn vanlig søkemodus. Den indikerer et objekt med både økende volum og frekvens i hodetelefonene. Dette gjør det enkelt å finne nøyaktig hvor gjenstanden ligger og delvis også dens utstrekning og form.

1. Når 1235-X anviser et objekt ved utslag, sett søkehodet ned på bakken litt til side fra utslagsområdet. Trykk ned PINPOINT knappen og hold den nede (På maksimums følsomhet vil du kanskje høre svak lyd som vil forsvinne så snart du hever søkehodet litt).
2. Hev søkehodet ca. 1-2 cm og sving den fra side til side over objektet noen ganger. I finsøkingsmodus vil toneleie og lydnivå øke til et maksimum når søkehodet er sentrert over gjenstandens midtpunkt.
3. Stopp søkehodet over det punktet som du får høyest tone og lydutslag.
4. Sving så søkehodet sakte fram og tilbake, vinkelrett på første bevegelsesretning, over utslagsområdet og stopp der du får sterkest utslag.
5. Flytt søkehodet fra side til side en gang til, og stopp over det punktet som gir sterkest signal. Du har nå krysspeilet utslagsområdet og søkehodet skal nå være sentrert over gjenstandens midtpunkt. Det gjennomsiktede søkehodet til 1235-X gjør det lett å se hvor man skal grave.
6. For rask og nøyaktig peiling av sterke signaler, sett søkehodet på bakken nokså nær utslagsområdet og hold nede PINPOINT knappen. Slik kan man tune ut signalet, slik at når du hever søkehodet for finsøking vil du bare få utslag rett over eller veldig nær objektet.

Finsøking (PINPOINT) i vanlig diskriminerende søkemodus

Finsøking i vanlig søkemodus krever litt trening, men du vil kanskje erfare at i mange tilfeller vil det være enda raskere enn å bruke PINPOINT knappen. Bruk samme fremgangsmåte som punktene 2 til 5 ovenfor. Den eneste forskjellen vil være at når du stopper bevegelsen av søkehodet over objektet vil du miste lydsignalet. Det betyr at du må holde litt bevegelse på søkehodet til du har funnet hvor det sterkest signalet er.

1. For veldig sterke signaler kan det være bedre å gjøre en eller flere av følgende:
 - a. Løft søkehodet til du såvidt hører noe.
 - b. Sett ned følsomheten (SENS).
 - c. Øk DISC nivået.
 - d. Hold søkehodet nære bakken og bruk en veldig lav sveipehastighet.
2. For veldig svake signaler prøve følgende:
 - a. Hold søkehodet nærmere bakken.
 - b. Øk følsomheten (SENS).
 - c. Reduser DISC nivået.
 - d. Øk sveipehastigheten.

8. Søke Tips

1. Bruk nødvendig tid og pass på å overlape sveipene.
2. Bruk et sett med gode hodetelefoner.
3. Øv på finsøking. Mange 1235-X brukere har utviklet sine egne metoder.
4. Når du søker i nytt terreng, grav ned en mynt for å se om hvilken følsomhet og diskriminasjon du bør velge.
5. 1235-X er enkel å bruke, men hvis du har problemer les gjennom de punktene i denne bruksanvisningen som omhandler de.
6. Hvis et objekt gir et godt utslag i vanlig søkemode men ingen utslag i finsøkingsmodus, kan det hende at du har "tunet ut" objektet ditt (og alle andre) med å trykke PINPOINT knappen over et annet metallobjekt. Da er det ikke værre enn at man flytter litt på søkehodet og trykker på PINPOINT knappen igjen.
7. Dersom du er usikker på hva en gjenstand kan være bør man alltid grave. Slik lærer man best.

9. Oppgraving

Når du har påvist et metallobjekt er neste oppgave effektiv oppgraving. Inngrepet skal være pent med så lite graving som mulig og det skal være så lite som mulig spor etter graving. Det er ekstra viktig å være forsiktig på gressplener slik at rotsystemet blir skadet minst mulig. En vanlig teknikk går ut på å skjære ut en rund plugg med en kraftig kniv. Ved å la røttene henge igjen på ene siden kan gresset bevares. Ved tørke frarådes alle inngrep på plen. Endel gravetips er tatt med i et lite instruksjonshefte som følger med din detektor, studer dem nøye. **MERK:** Ansvarlige metalldetektor brukere tar stolthet i deres evne til å etterlate plener og vegetasjon intakt og uskadd.

10. Falske Signaler

På grunn av 1235-X sin høye følsomhet vil du før eller siden komme over falske signaler. Detektoren kan bli lurt av uregelmessige mineral-konsentrasjoner i bakken, store søppelgjenstander, enkelte typer skru-korker og søppel som ligger nær overflaten. 90% av alle falske signaler vil avsløres på få sekunder etter som du opparbeider erfaring med din detektor og du kan fortsette ditt søk. De kan komme like plutselig som de forsvinner. Ofte kan de avsløres ved at utslaget er statisk/brukket og varierer ettersom søkehodet får svinges over området en 2-3 ganger. Dersom man mangler ett repeterende fint og klart signal er det som regel søppel. Enkelte store søppelgjenstander vil kunne gi godt signal nesten uansett hva du foretar deg. Du kan redusere mengden av falske signaler ved å redusere følsomheten eller ved å øke diskriminasjonsnivået.

Endel kilder til falske signaler og forstyrrelser er samlet her:

1. Elektriske forstyrrelser fra radio/TV stasjoner eller nærliggende høyspentledninger.
LØSNING: Flytt vekk fra støykilden, reduser følsomheten eller sveipehastigheten, juster FREQ knappen.

2. Høy grunnmineralisering kan gi konstant statiske småsignaler. Man kan også oppleve at søppelgjenstander som normalt diskrimineres gir godt utslag. LØSNING: Senk følsomheten, øk diskriminasjonen, sveip søkehodet i større høyde over bakken.

3. Våt sand kan gi samme problemer som høy grunnmineralisering.

4. Lange jerngjenstander kan gi et dobbelt-signal. Hvis du får to utslag tett inntil hverandre, men ikke kan finne den ene eller den andre, kan du være over en spiker eller annen lang metallgjenstand. Dobbelt signalet oppstår når søkehodet sveipes i linje med gjenstanden. En mynt helt i overflaten kan også gi et dobbelt-signal eller også en mynt på høykant. Uansett vil gjenstanden ligge mellom de to utslagene. Brukes finsøkingsmodus vil du ikke få slike dobbelt-signal.

5. Ekstremt forsøplede områder kan gi en konstant bakgrunn av statiske kneppe-lyder. Mynter og andre verdigjenstander kan være vanskelige å finne fordi deteksjonsområdet under søkehodet ofte vil slutte om mynt og søppel samtidig. I områder med mye søppel anbefales Fishers 5" søkehode. Dette er et lite søkehode som konsentrerer sin deteksjon i dybden og minimalt ut til sidene. Dybde-rekkevidden er redusert i forholdt til standard søkehode, men du vil bli i stand til å plukke opp flere mynter midt imellom søppelet der metalldetektorer med større søkehoder ikke vil se annet enn søppel.

6. Hvis du har med deg et graveredskap i metall, hold det ikke for nære søkehodet. Søkehodet er like følsom på oversiden som under.

Falske signaler kan også oppstå i finsøkingsmodusen. I denne modusen kan ikke detektoren se forskjeller på metallene. Det som da kan skje er at du finsøker på en nærliggende søppelgjenstand isteden for ditt opprinnelige objekt. Alltid sjekk over området etter oppgraving av søppel slik er du sikker på at du har fått med deg opphavet til det opprinnelige utslaget.

Det kan også oppstå falske signaler i denne finsøkingsmodus ved høy grunnmineralisering. Da er det viktig å ha søkehodet helt parallelt med underlaget og minst en 3-4 cm over.

11. Batteri-bytte

To stk. batterikammer er å finne på baksiden av kontrollhuset til 1235-X. Skyv inn to nye 9V batterier med kontaktenden først. Følg anvisningen for å få polariteten riktig.

MERK: Hvis du har gjort en feil med hensyn til polariteten vil dette ikke kunne skade din detektor, den vil simpelthen bare ikke fungere inntil polariteten er korrekt.

Under normale omstendigheter bør et sett med friske batterier vare i 30-40 timer dersom hodetelefoner benyttes. Uten hodetelefoner kan batterilevetiden halveres. Dette er fordi hodetelefonene trekker mye mindre strøm enn høyttaler enheten til 1235-X.

12. Vedlikehold

Din 1235-X trenger ikke mye stell men det er ett par ting du bør passe på for å beholde den i beste tilstand.

1. Hvis du skal sette vekk din detektor for en stund, fjern alle batterier. Syrelekkasje kan føre til store skader som ikke dekkes av garantien.

2. Unngå oppbevaring på steder med ekstreme temperatur svingninger. Unngå ekstreme temperaturer som innsiden av en parkert bil på en varm sommerdag.

3. Hvis du skrubber søkehode mot baken kan du fort slite hull. Erstatninger er dyre, så det lønner seg å investere i et billig dekkseil som kan beskytte ditt søkehode mot slitasje. Fisher lager beskyttelsesdekkseil for alle sine søkehoder.
4. Dekk til kontrollpanelet ved regnvær. En plastpose fungerer bra. Fisher har utviklet et regndekkeil som passer til alle X-modeller.
5. Hold din detektor ren og fin. Tørk av glassfiber stangen før du setter bærestangen sammen. Hold skitt og sand unna låsemutteren.
6. 1235-X er vanntett helt opp til kontrollboksen. Har du hatt søkehodet ned i saltvann skyll den, og eventuelt også bærestangens låsemutter, i ferskvann etterpå. Unngå å få vann på kontrollboksen.

13. Skikk og Bruk av Metalldetektor

Lover og regler som gjelder bruk av metalldetektorer er mer og mer vanlig etter at uansvarlige brukere har ført frem som muldvarper og ødelagt plener og annen vegetasjon. Enkelte har også vist liten respekt for fredede områder og fornminner. Noen land har innført totalforbud for metalldetektorer, mens andre som Sverige, har meget strenge restriksjoner. Ikke la dette skje i Norge.

1. Søk alltid om grunneiers tillatelse på privat eiendom.
2. Forlat et område renere enn når du kom. Ta med søppelet du graver opp.
3. Fyll alltid igjen dine hull, enten du er ute i villmarken eller på en vellstelt plen. Lær deg å grave på en skånsom måte.
4. Følg alle lover som angår fornminner og fredede områder. På fredede områder er metallsøking forbudt.
5. Returner verdifulle gjenstander hvis du kan finne eieren.
6. Gjør hva du kan for å sette denne hobbyen i et positivt lys.

14. Tilleggsutstyr

Det finnes et stort utvalg av tilleggsutstyr som passer til din 1235-X. Bærevesker, koffertar, hodetelefoner og ekstra søkehoder/antennar. Store søkehoder (10") gir metalldetektoren større rekkevidde, mens små søkehoder (3" og 5") gir bedre ytelse i områder med høy konsentrasjon av metallsøppel. En nyhet er Probe 6X. Det store utvalget av tilleggsutstyr gir Fisher metalldetektorer større fleksibilitet enn andre metalldetektorer og øker nytteverdien.

Her presenterer vi en liste over det viktigste tilleggsutstyret:

1. Fisher hodetelefoner (Best.nr: 972095). Bygget for å tåle utendørsbruk og hva det medfører av fuktighet/regn og støv og robust laget for å tåle slag og støt.
2. Dekkeil for søkeplate (Best.nr: 203265.001). Beskytter standard søkeplate mot slitasje fra underlag. Billig forsikring i forhold til å kjøpe et nytt søkehode.

3. Bæreveske (Best.nr: 103693). Plass til metalldetektor såvel som tilleggsutstyr, graveredskaper og mer. God å ha for å lagre alt utstyr på en plass.

4. Lite søkehode – 5" (Best.nr: 202646). Dersom du søker mye på strender, i parker eller andre områder der det finnes mye søppel i bakken, har små søkehoder en fordel i at de kan se mynter og smykker som ligger tett inntil søppel. Vi har også et enda mindre søkehode (3", Best.nr: 202485) for ekstreme områder.

5. Stort søkehode – 10" (Best.nr: 202428.001). Dette store søkehodet gir din detektor opptil 40% større rekkevidde og dekker samtidig et mye større område ved hver passering. Fin for gamle boplasser der tingene ligger dypt og det ikke finnes så mye søppel.

6. Probe 6X (Best.nr: 203615). Denne proben er en sylinder, ca. 1 cm i diameter med ett lite søkehode i enden. Proben monteres mellom søkehodet og kontrollhuset og kan brukes til å søke ned i hull og andre steder der de andre søkehodene ikke kommer til.

Norsk importør for Fisher måleinstrumenter og detektorer:
ESKEL Eskeland Electronics, 1430 Ås, tlf: 64 943070.